

DO ADRESATÓW

W poczuciu obywatelskiej i naukowej powinności oddaję do Państwa dyspozycji niełatwą książkę, mając nadzieję, że rozwinie i doprecyzuje zarazem toczone obecnie debaty o stanie i statusie dzisiejszego turbulentnego świata. Nie zważając na pesymistyczny czy optymistyczny wydźwięk zawartych w niej wypowiedzi, lecz kierując się realizmem i konsekwencją, staram się sprostać wyzwaniu naukowej ścisłości studium, a zarazem społecznej przydatności raportu. O tym, jak niełatwe to wyzwanie, świadczy wielość uwzględnianych tu dziedzin wiedzy oraz zróżnicowanie oczekiwań poszczególnych grup odbiorców. Zakładając, że nikt nie ma monopolu na mądrość oraz że każda przyszłość jest niepewna, warto jednak podjąć próbę nie tyle dostarczenia gotowych rozwiązań, ile wskazania kierunków, w których z większym czy mniejszym prawdopodobieństwem przebiega rozwój wypadków. O ile ze ściśle naukowego punktu widzenia wszystkie ewentualności wymagają rozważenia, o tyle z punktu widzenia użyteczności społecznej wyeksponowania wymagają te, które są najbardziej prawdopodobne, nie zaś oczekiwane czy nawet zapowiadane.

Praca stanowi pierwszy z siedmiu tomów obszernego studium nad rozległymi, globalnymi zjawiskami oraz głębokimi, cywilizacyjnymi procesami składającymi się na niedawno zadeklarowany werbalnie, a realnie od dawna realizowany Wielki Reset. Zgodnie z założeniami konkursu Ministerstwa Edukacji i Nauki zatytułowanego „Nauka dla społeczeństwa”, w ramach którego prowadzone były prace badawcze, ich wyniki są tu popularyzowane w podwójnej konwencji: opisowo-diagnostycznej i wyjaśniająco-prognostycznej. Odbywa się to z myślą o bardziej wyspecjalizowanych, ale i mniej zorientowanych interesariuszach, tzn. tych wszystkich, którzy napotykają na trudności w radzeniu sobie w dynamicznie zmieniającym się i niepomernie komplikującym otoczeniu. W świetle wiedzy historycznej i filozoficznej,

a zarazem przy wykorzystaniu umiejętności informatycznych i cybernetycznych okazuje się, że w pewnym stopniu są one niespodziewane, ale w większym dość precyzyjnie programowane.

Społeczeństwo przygniatane natłokiem codziennych problemów nie jest w stanie obronić się przed tym oddziaływaniem ani metodycznie zając się rozwiązywaniem problemów. W tym względzie winno móc oczekiwać wsparcia środowisk naukowych, kierujących się jeszcze nie do końca zdyskredytowanym kryterium empirycznej prawdziwości i logicznej niesprzeczności. Bezpośrednimi adresatami niniejszego i następnych tomów studium nad Wielkim Resetem są:

- 1) urzędnicy administracji publicznej urzędów centralnych, zwłaszcza odpowiedzialni za przygotowywanie projektów aktów prawnych, stojący w obliczu nowej generacji lawinowo narastających dylematów o znamionach patologii, kryzysu, terroru, wojny czy rewolucji,
- 2) politycy, zwłaszcza jako uczestnicy procesów legislacyjnych, w tym zaangażowani w prace nad tzw. nowym ładem i nową normalnością, zmuszeni reagować na sygnały i naciski związane z realizacją globalnych agend ideologicznych, klimatycznych czy równościowych,
- 3) wykładowcy akademicki, w tym zwłaszcza na kierunkach takich, jak: prawo, administracja, ekonomia, politologia i bezpieczeństwo, zajmujący się badaniem, przedstawianiem i wyjaśnianiem dokonujących się samoczynnie czy celowo wprowadzanych zmian globalnych, regionalnych i lokalnych,
- 4) analitycy zaangażowani w instytucjach zajmujących się diagnozowaniem sytuacji i prognozowaniem przeobrażeń, zwłaszcza w sferze geopolityki i gospodarki, zdolni, czy nawet zmuszeni, do całościowego ujmowania zjawisk i długofalowego planowania procesów,
- 5) nauczyciele szkół wszystkich szczebli, w tym zwłaszcza wiedzy o społeczeństwie i podstaw prawa, będący przewodnikami młodego pokolenia, które oczekuje od nich jasnych odpowiedzi na trudne pytania, dotyczące realnych bądź urojonych problemów świata,
- 6) studenci prawa, administracji, politologii, bezpieczeństwa, ekonomii oraz zarządzania, dostrzegający dysonans między zgrabnie ujmowaną teorią światowego ładu i państwowego ustroju a dotkliwie odczuwaną praktyką niepewności stosunków i niespójności regulacji.

Pośrednio zaś opracowanie dedykowane jest tym wszystkim, którzy zmagają się ze zmiennością i złożonością otoczenia podczas podejmowania i prowadzenia działalności danego rodzaju – a ich zmagania są tym trudniejsze, im szerszy jest jej zasięg i dłuższa perspektywa czasowa.

Nielatwe do zrozumienia formuły oraz niepokojące w zastosowaniu reguły Wielkiego Resetu wymagają systemowego i wnikliwego przedstawienia z myślą o strategicznym planowaniu przedsięwzięć, taktycznym programowaniu rozwiązań czy operacyjnym projektowaniu posunięć. Rolą publikacji jest określenie horyzontu możliwych zdarzeń i skupienie uwagi na możliwych ich przebiegach na jak najwyższym poziomie ogólności oraz w aspekcie bezpośredniej przydatności.

Powiązanie globalnych przyczyn z ich skutkami cywilizacyjnymi odsłania przyspieszanie, wymuszanie i narzucanie transformacji, której wszyscy doświadczamy, z niepokojem się nad nią zastanawiamy i z niedowierzaniem jej ulegamy. Skoro już wiemy, że nie mamy szansy na powrót do dawnej normalności, ani też szansy na nadejście dostatniej przyszłości, powinniśmy pytać, jak się zachować: czy należy się zaadaptować, czy może lepiej byłoby się zbuntować. Jedno jest pewne, że to co nadchodzi nikogo nie ominie, tak z mocy podejmowanych już decyzji politycznych, dotyczących chociażby dekarbonizacji, jak również w następstwie nieuchronnych konsekwencji ekonomicznych, chociażby zadłużenia.

Aby zdać sobie sprawę ze stopnia złożoności, skali rozległości i głębi doniosłości Wielkiego Resetu wystarczy spojrzeć na najbardziej ogólną jego architekturę, zamieszczoną w ostatnim aneksie, która zostanie w następnych tomach uzupełniona o podobnie przedstawioną infrastrukturę. Jego sztucznie technologiczna i zawile ideologiczna konstrukcja jest także w znacznym stopniu powodem sztucznego opisu i zawiłego wyjaśnienia, z użyciem licznych neologizmów. Ze względu na wielorako uwarunkowaną i wielopoziomowo ukształtowaną architekturę Wielkiego Resetu takiz jest omawiający ją język, z konieczności nie obcy już urzędnikom, politykom, akademikom czy analitykom.

Urzednicy dostrzegą w tekście mechanizmy przejścia państwa, politycy dowiedzą się zwłaszcza o źródłach znikomej skuteczności władzy, akademicy dostaną dziejowe tło bieżących przeobrażeń, zaś analitycy wyprowadzą sami dla siebie niezbędne wnioski dotyczące genezy, istoty i funkcji wielu współczesnych problemów światowych, unijnych i krajowych. Rzecz w tym, aby przynajmniej ci wskazani adresaci studium przestali ulegać wielkim złudzeniom i przestali prezentować swoje życzenia, a zaczęli rzeczowo i konsekwentnie spoglądać na świat, respektując to, jak docześnie jest zorganizowany, a zarazem do czego w perspektywie wieczności jest przeznaczony.

Problematyka objęta zakresem niniejszego studium jest szczególnie doniosła oraz wymaga najwyższej powagi, gdyż dotyczy trwającego i przyspieszającego przejmowania władzy nad ludzką zbiorowością,

umysłowością i majątnością, przez niewidoczne struktury, anonimowe procedury, wyrafinowane mechanizmy i szalone wizje. Narodowy interes, racja stanu i dobro wspólne wymagają zbadania i wyświetlenia możliwych scenariuszy przyszłości i dostępnych wariantów zachowań tak jednostkowych, jak i zbiorowych. Trudno wyobrazić sobie rozwiązywanie kwestii społecznych, podejmowanie decyzji politycznych, stanowienie przepisów prawa, inwestowanie środków publicznych, czy prowadzenie szerszej działalności gospodarczej, bez usystematyzowanej diagnozy teraźniejszości i metodycznej prognozy przyszłości. Pilnym i nieuchronnym zarazem wyzwaniem jest niekiedy podnoszona, lecz szybko pozostawiana kwestia konstytucyjna, która będzie musiała uwzględnić liczne wyzwania technologiczne XXI wieku odnoszące się do statusu i roli państwa, praw człowieka, wolności obywatelskich, struktur państwa czy finansów publicznych. Z tego też względu analizy i syntezy objęte studium dedykowane są ostatecznie tym, którzy decydować będą o kształcie nowej konstytucji Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej.

Jacek Janowski
Warszawa, styczeń 2023 roku